

رشد گفتار و زبان

در کودکان فارسی زبان

مؤلف:

ناهید جلیله‌وند

عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران

دانشکده توانبخشی

سرشناسه: جلیله‌وند، ناهید، ۱۳۴۰ -
عنوان و نام پدیدآور: رشد گفتار و زبان در کودکان فارسی زبان / مولف ناهید جلیله‌وند.
مشخصات نشر: تهران: دانژه، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری: ۱۶۸ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۵۱۰-۶۲-۱
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
یادداشت: واژه‌نامه. / یادداشت: کتابنامه. / یادداشت: نمایه.
موضوع: زبان آموزی--ایران--نمونه پژوهی
موضوع: کودکان--ایران--زبان--نمونه پژوهی
موضوع: فارسی--آموختن--نمونه پژوهی
رده بندی کنگره: ۱۳۹۰ ج۸ / الف۱۵۲ / ۲۱۱۸
رده بندی دیویی: ۴۰۱/۹۳
شماره کتابشناسی ملی: ۲۴۵۶۲۹۲

عنوان: رشد گفتار در کودکان فارسی زبان
مؤلف: ناهید جلیله‌وند
صفحه‌آرایی: گروه گرافیکی ارشیا
ناشر: دانژه
لیتوگرافی، چاپ و صحافی: طیف‌نگار
شمارگان: ۲۲۰ نسخه / قطع: وزیری
قیمت: ۱۲۰,۰۰۰ تومان
نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۱ / سوم - ۱۴۰۲
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۵۱۰-۶۲-۱

این اثر مشمول قانون حمایت مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۲۸ است. هر کس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مؤلف (ناشر) نشر یا پخش یا عرضه کند مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

تهران: خیابان استاد مطهری - خیابان سلیمان خاطر (امیراتابک)، کوچه اسلامی، شماره ۴/۲
کدپستی: ۱۵۷۸۶۳۵۸۱۱ صندوق پستی: ۴۱۴۶-۱۴۱۵۵ تلفن: ۸۸۸۴۶۱۴۸ - ۸۸۸۴۲۵۴۳ تلفکس: ۸۸۸۱۲۰۸۳

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۵	پیشگفتار.....
۶	تشکر و قدردانی.....
۹	فصل اول: پیرامون زبان و گفتار
۱۰	ارتباط، زبان و گفتار.....
۱۲	فراگیری زبان.....
۱۲	درک گفتار.....
۱۲	بیان گفتار.....
۱۶	تاریخچه مطالعه رشد زبان کودکان.....
۲۹	تاریخچه مطالعه رشد زبان در کودکان فارسی زبان.....
	فصل دوم: برخی ویژگی‌های گفتار و زبان در دو کودک فارسی زبان
۴۱	مقدمه.....
۴۱	کودکان مورد مطالعه.....
۴۳	جمع‌آوری و ثبت نمونه گفتار.....
۴۴	برخی ویژگی‌های رفتاری کودکان مورد مطالعه در سن ۱۲ ماهگی.....
۴۶	برخی ویژگی‌های گفتار و زبان دو کودک مورد مطالعه از ۱۲ تا ۶۰ ماهگی.....
۴۶	واژگان.....
۴۶	• اسم‌ها.....
۵۱	• فعل‌ها.....
۵۵	• ضمیرها.....
۵۸	• پرسش‌واژه‌ها.....
۶۰	• حرف‌ها.....
۶۲	• صفت‌ها و قیدها.....

۶۸	تکواژه‌های دستوری
۷۸	واژه‌های اجتماعی و سایر تکواژه‌ها
۸۱	گفته‌ها و جمله‌ها
۸۱	• گفته‌های دو کلمه
۸۳	• گفته‌های بیش از دو کلمه
۸۴	• گفتار تلگرافی
۸۵	• جمله‌ی دو کلمه و بیش از دو کلمه در هر گفته
۸۶	• افزایش طول گفته
۸۷	• انواع جمله در گفته‌های کودکان
۹۶	تکرار و ناروانی در گفته‌ها
۹۷	ظهور واجها

فصل سوم

۱۰۳	فهرست ویژگی‌های مشترک گفتار و زبان در کودکان فارسی زبان از ۱۲ تا ۶۰ ماهگی
-----	---

فصل چهارم

۱۱۹	چک لیست ویژگی‌های گفتار و زبان در کودکان فارسی زبان از ۶۰ تا ۱۲۰ ماهگی
۱۳۹	ضمیمه
۱۵۶	منابع
۱۵۹	واژه‌نامه
۱۶۱	موضوع‌نما

پیشگفتار

یکی از مهمترین و رایج ترین روش برقراری ارتباط بین انسانها زبان شفاهی یا گفتار است. اگر چه روشهای ارتباطی متعددی وجود دارد اما انسانها معمولاً از طریق گفتگو با یکدیگر ارتباط برقرار می کنند. کودک از چه سنی گفتار را آغاز می کند و چگونه به مهارتهای گفتاری فرد بزرگسال دست می یابد؟ برای پاسخ به این سؤال، در علوم مختلف، دانش پژوهان مطالعه را از قرنهای پیش آغاز نموده اند. مروری بر مقالات جدید در زمینه رشد زبان در کودک، نشان می دهد که حیطه های مطالعه در این زمینه بسیار گسترده است.

مادران مراحل رشد گفتار کودکان را به خوبی تجربه می کنند و می توانند درباره ی آن به زبان ساده توضیح دهند. متن زیر توسط یک مادر نوشته شده است:

«در روزهای اول پس از تولد نوزاد، فقط صدای گریه ی او را می شنیدم. کم کم با صدای گریه هایش می فهمیدم که گرسنه است یا درد دارد. موقع درد به شدت بی تاب می کرد، جیغ می زد و شیر نمی خورد. به تدریج طی ماههای بعد، از دهان کودک صداهای جدیدی می شنیدم. سه چهار ماهگی صداهایی شبیه ق یا گ و ۶-۷ ماهگی صداهای تکراری مَه مَه مَه، بَه بَه بَه، را می گفت. در حدود یکسالگی، کودکم زبان باز کرد و آبه، بابا و ماما گفت. در دو سه سالگی حرف می زد»

بدین ترتیب کودک کی که در بدو تولد توانایی سخن گفتن نداشت طی سالهای اول زندگی خود، سخن گفتن را فرا گرفت.

منابع متعددی در زمینه رشد زبان کودک، اعم از کتاب، مجلات علمی، مقالات و وب سایت به زبانهای خارجی به ویژه انگلیسی، قابل دسترسی است. اما متأسفانه کتاب و مقالات علمی در زمینه رشد زبان فارسی در کودکان ایرانی بسیار اندک است. هدف از تدوین این کتاب ارائه ی

روند رشد برخی از ویژگی‌های گفتار و زبان در کودکان فارسی زبان شامل روند بکارگیری انواع واژه‌ها، انواع جمله‌ها، روند ظهور واژه‌ها و همخوانها و روند تغییر میانگین طول گفته است که حاصل بررسی نمونه‌های گفتار دو کودک فارسی زبان از ۱۲ تا ۶۰ ماهگی می‌باشد.

تشکر و قدردانی

جمع آوری نمونه گفتار کودکان با استفاده از ضبط ویدئویی مستلزم اجازه والدین آنها بود. از والدین گرامی کودکان مورد مطالعه سپاسگزارم که این فرصت را در اختیار من قرار دادند. حضور مجری طرح در مهد کودک با اجازه مدیریت وقت مهد کودک دانشکده علوم توانبخشی سرکار خانم عرفان انجام گرفت. از ایشان و همه مریبان و کارکنان حاضر در مهد تشکر می‌کنم.

از راهنمایی‌های عالمانه اعضای هیئت علمی دانشکده سرکارخانم زهرا آقاسولی، جناب آقای جمشید پور قریب، جناب آقای محمدرضا کیهانی، جناب آقای علی قربانی سپاسگزارم. از راهنمایی‌های جناب آقای دکتریحی مدرسی عضو هیئت علمی گروه زبانشناسی پژوهشگاه مطالعات و تحقیقات فرهنگی تشکر می‌کنم. از سرکار خانم مونا ابراهیمی پور دانشجوی دکتری گفتاردرمانی که به عنوان همکار طرح با من همکاری نمودند تشکر می‌کنم. از راهنمایی‌های سرکار خانم سهیلا منصوری کارشناس ارشد زبان و ادبیات فارسی سپاسگزارم.

ناهید جلیله‌وند

بهار ۱۳۹۰